

DABAS DATI

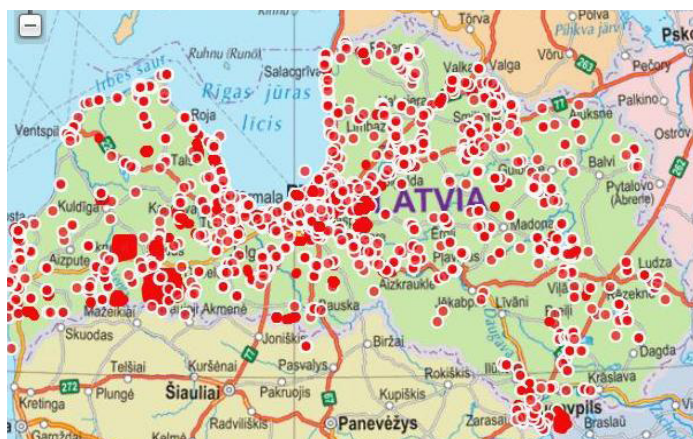
Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Aicinām iepazīties ar dabas novērojumu portāla Dabasdati.lv vasaras (jūnijs - augusts) darbības pārskatu:

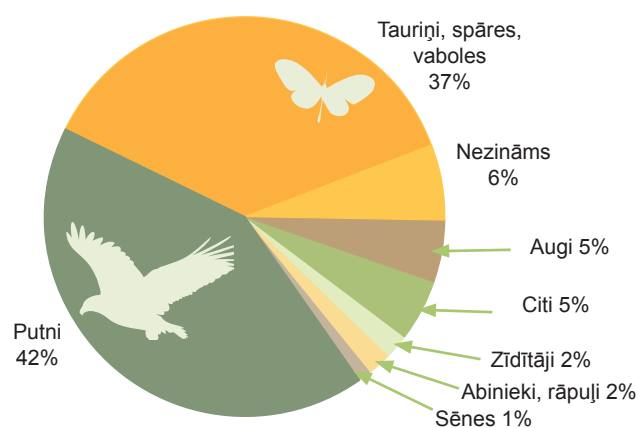
- kopsavilkums par ziņotajiem novērojumiem un lietotāju aktivitāti
- dabas simboli 2012
- jaunās putnu sugas
- zivjērgļu webkamera
- interesantākie novērojumi
- labākās fotogrāfijas

2012. gada vasarā Dabasdati.lv:

- pievienoti 4085 novērojumi, no tiem 3940 novēroti laika posmā no 1.06.-31.08., pārējie 145 iepriekšējos mēnešos
- ievietotas 3045 fotogrāfijas, 74,12 % no visiem novērojumiem
- apmeklētāju skaits - 26177, no tiem 18683 no Latvijas, 7494 - no ārvalstīm

Pievienoto novērojumu karte.

2012. gada dabas simboli

2012. gada putns - jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*

Šajā gadā (līdz 31. augustam) saņemti jau 108 ziņojumi par jūras ērgļiem! Jūras ērglis ir lielākais Latvijā ligzdojošais plēsīgais putns. Pieaugušiem ērgļiem raksturīgs gaiši brūns spalvu tērps un balta aste, savukārt jaunie putni līdz piecu gadu vecumam nomaina vairākus brūni raibus spalvu tērpus.

Jūras ērgļu skaits Latvijā pēdējo simts gadu laikā ir piedzīvojis lielas pārmaiņas. Vēl pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados jūras ērglis kā ligzdotājs pie mums bija izzudis, bet kopš septiņdesmito gadu sākuma, kad atkal atrasta apdzīvota ligzda, tā skaits, pateicoties stingrajiem aizsardzības pasākumiem, ir audzis. Šobrīd Latvijā ligzdo gandrīz 100 jūras ērgļu pāru, un līdz ar to 2012. gada putnu var uzskatīt par vienu no nedaudzajiem putnu aizsardzības veiksmes stāstiem.

Foto: Sandris Rabkevičs

2012. gada sēne – vēdekļa sārtaine *Rhodotus palmatus*

20. augustā Latvijas Mikologu biedrības biedram Aināram Valdovskim Amatas novadā Kārļu apkārtnē atkal izdevies atrast 2012. gada sēni - vēdekļa sārtaini. Latvijā visi līdz šim atrastie sugas pārstāvji galvenokārt ir atrasti Gaujas Nacionālajā parkā, un pirmo reizi sēne atrasta Siguldā 1991. gada novembrī.

2011. gadā šī sēne tika atrasta pēc vairāk kā desmit gadu pārtraukuma, un pirmo reizi arī tapa šīs sugas foto, diemžēl jau pasen izaugušās sēnes ar īpašu krāšņumu vairs neizcēlās. Šoreiz A. Valdovskim izdevās nofotografēt jaunākas sēnes, kad tās ir viskrāšņākās. Angliski šo sēni sauc *wrinkled peach* (tulkojumā „krokainais persiks”), kas ļoti labi raksturo sēnes izskatu.

Foto: Ainārs Valdovskis

Jaunās putnu sugas

Ceru ormanītis *Porzana pusilla* (pa kreisi)

9. jūnijā, putnu vērotājam, fotogrāfam un aktīvam Dabasdatu ziņotājam Jānim Jansonam Saldus novadā bijušajā Zvārdes poligonā izdevies novērot un nofotografēt jaunu putnu sugu Latvijā – ceru ormanīti. Šī ir 352. Latvijā konstatētā savvaļas putnu suga.

Ceru ormanītis ir ļoti mazs dumbrevītiņu dzimtas putns, putna garums ir tikai 16-18 centimetri. Latvijai tuvākās ligzdošanas vietas atrodas Baltkrievijas dienvidos, Ukrainā un Ungārijā. Pavasara migrācijas laikā ceru ormanītis mēdz aizlidot tālāk uz ziemeļiem un ir konstatēts Igaunijā, Zviedrijā un Somijā.

Klusais ķauķis *Hippolais caligata* (pa labi)

Ornitologu aprindās par klusā ķauķa esamību Latvijā tika runāts jau kādu laiku, jo tā ligzdošana Igaunijā konstatēta jau 2002. gadā. Tomēr šī putna neuzkrītošais izskats un vietējiem *Sylvia* ģints ķauķiem līdzīgā dziesma padara šo ķauķi grūti pamanāmu, tādēļ uz tā atklāšanu ir nācies nedaudz pagaidīt.

Kluso ķauķi maija beigās Ciemupē pavisam nejauši izdevās sadzirdēt Jānim Jansonam un Aināram Mankusam, kuri bija devušies meklēt lielo stērsti. Šajā vietā tika konstatēti vairāki klusie ķauķi, kā arī ligzda ar trīs olām. Vienlaicīgi kluso ķauķi izdevās arī atrast Kārlim Milleram Madonas novada Degumnieku apkārtnē. Ornitologi spriež, ka Latvijā ligzdojošo pāru kopskaits mērāms vismaz vairākos desmitos. Dabā klusais ķauķis izplatīts Krievijas Eiropas daļā un tālāk uz austrumiem līdz Jeņisejas augštecei un Mongolijai. Putns ziemo ziemeļu un centrālajā Indijā. Pēdējos gadu desmitos tas ir izplatījies uz rietumiem un sācis ligzdot arī Somijā un Igaunijā.

Foto: Jānis Jansons

DABAS DATI

Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Zivjērgļu WEBkamera

Dabasdatos šajā vasarā ikvienam interesentam bija iespēja sekot līdzi zivjērgļu ligzdā notiekošajam ar WEB-kameras palīdzību – sākot ar zivjērgļu atgriešanos no ziemošanas vietām aprīļa sākumā, olu dēšanu un perēšanu, mazuļu audzināšanu un to veiksmīgu izlidošanu!

Zivjērgļu tēviņš ligzdā jau tika manīts marta beigās un tikko atlidojis, sāka to pielabot, papildinot tās vainagu ar sausiem zariem. Mātīte ieradās kādu nedēļu vēlāk. Pirmā ola (kopā bija 3) ligzdā tika izdēta jau 18. aprīlī. Perēšana ilga aptuveni piecas nedēļas un 21. maijā izšķīlās pirmais mazulis. Mātītes uzdevums ir aprūpēt mazuļus, savukārt tēviņam galvenais pienākums ir gādāt zivis, kuras tas, visticamāk, ņēma Ventā vai kādā no tuvumā esošiem dīķiem. Dienā tēviņš uz ligzdu atnesa vidēji četras zivis, kuras mātīte izbaroja mazuļiem, kā arī paēda pati.

5. jūlijā divi no trīs mazuļiem tika apgredzenoti, taču tā rezultātā viens no jaunajiem putniem devās piespiedu pirmajā lidojumā. Viss beidzās laimīgi, un jau pēc divām dienām izlidojušais mazulis atgriezās atpakaļ! Drīz vien arī abi pārējie mazuļi devās savā pirmajā lidojumā (10., 15. jūlijā). Lai arī jau lidojoši, jaunie zivjērgļi ligzdā pavadīja vēl aptuveni mēnesi, kura laikā tie ligzdu izmantoja par atpūtas vietu un barības galdū, uz kura notiesāt vecāku noķertās zivis.

17. augusts bija pēdējā reize, kad ligzdā uzturējās viens no jaunajiem putniem, visi pārējie jau bija devušies ceļā uz ziemošanas vietām Āfrikā! Gaidīsim tos atpakaļ un nākamgad arī būs iespēja zivjērgļu ikdienu vērot WEBkamerā!

1. ola – 18. aprīlī

1. izšķīlies mazulis – 21. maijā

1. lidojums – 5. jūlijā

Projektu „Ērģi pāri robežām” īsteno Latvijas Dabas fonds (projekta vadošais partneris Latvijā) un Igaunijas Ornitoloģijas biedrība (projekta partneris Igaunijā). Projektu finansē Igaunijas – Latvijas programma.

Foto: <http://www.looduskalender.ee> forums

DABAS DATI

Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Interesantākie novērojumi

Ziemeļu linneja
Linnaea borealis
10.06., Engure

Latvijā augs sastopams samērā reti skujkoku un jauktos mežos. Ģints nosaukta zviedru zinātnieka K.Linneja vārdā, kuram šis augs ļoti patīcis un kā dzimtas simbols bieži attēlots viņa portretos, ģērbonī un zīmogā.
Ziņoja/Foto: Julīta Kluša

Trūdodiņi
Sciara militaris
16.06., Ķengarags

Trūdodiņi ir viena no sugām, kuru kāpuriem ir raksturīga migrēšana, kad vairāki tūkstoši indivīdu pārvietojas līdz pat desmit metrus garā joslā, kas atgādina čūsku. Tā kā kāpuri jau ir pieauguši, tad, visticamāk, ka tie migrē nevis barības meklējumos, bet gan, lai atrastu piemērotos apstākļus, lai iekūņotos un pārvērstos par pieaugušiem odiem.
Ziņoja/Foto: Ruslans Matrozis

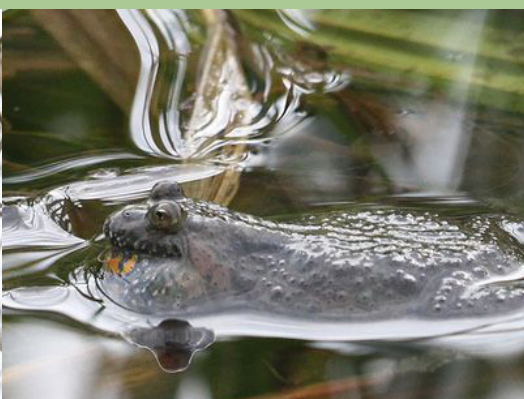
Partenopes dižspāre
Anax parthenope
27.06., Ādaži

Pirmo reizi Latvijā atrasta 2008. gadā. Pēdējo divu gadu laikā šī suga pie mums ir kļuvusi jau pat samērā bieži sastopama – šogad vien ir ziņoti seši šīs sugas novērojumi. Latvijā novērojamas no jūnija līdz augustam.
Ziņoja/Foto: Aija Stašula

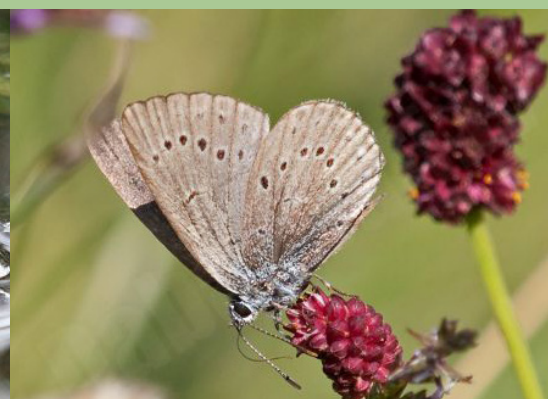
Urālpūce
Strix uralensis
29.06., Kolka

Pirmo reizi pierādīta ligzdošana Kurzemē! Redzēti vismaz 2 lidojoši mazuli (ticamāk, ka 3), redzēta un dzirdēta mātīte pie Kolkas, netālu no vietas, kur jau 2 pavasarus tika dzirdēta balss.
Ziņoja: Jānis Priednieks
Foto: Jānis Šatrovskis

Sarkanvēdera ugunskrupis
Bombina bombina
30.06., Kumbuļi

Reti Latvijā - tikai pašos dienvidos. Dienes apkārtnē samērā bieži. Latvijā mītošie sarkanvēdera ugunskrupji ir sugas areāla ziemeļu robežas populācija.
Ziņoja/Foto: Uģis Piterāns

Brūnvālīšu zilenītis
Maculinea telejus
22.07., Liepāja

Vītiņu pļavas ir vienīgā zināmā vieta Latvijā, kur dzīvo brūnvālīšu zilenītis.
Ziņoja/Foto: Jānis Jansons

DABAS DATI

Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Interesantākie novērojumi

Kukaiņu piekūns
Falco vespertinus
03.-21.09., 11. novērojumi

Samērā rets, bet regulārs caurceļotājs. Reizēm novērojamas izteiktas invāzijas (2005., 2007.g), kad līdz pat vairākiem desmitiem putnu medī spāres virs niedrāju ezeriem.

Foto: Igors Deņisovs

Smilšvabole
Cicindela arenaria viennensis
01.07., Sventes karjers

Otrā zināmā atradne Latvijā, kas 2011. gadā tika atklāta DU bioloģijas prakses laikā (A.Barševskis u.c.).
Ziņoja/Foto: Uģis Pīterāns

Čūskērglis
Circaetus gallicus
24.07., Ādaži

Latvijā čūskērglis ir reti sastopams, galvenokārt valsts austrumu daļā. Ligzdojošās populācijas lielums 5–20 pāru. Čūskērgli ligzdo mežos, kas mijas ar atklātām ainavām, Latvijā galvenokārt mežos pie augstajiem purviem.
Ziņoja/Foto: Ieva Mārdega

Meža susuris
Dryomys nitedula
21.08., Silenes dabas parks

Latvijā meža susuri sastopami tikai Silenes dabas parkā pie Baltkrievijas robežas, jo šeit ir sugas izplatības areāla ziemeļu robeža.
Ziņoja/Foto: Māris Pilāts

Kārpainā peltigera
Peltigera aphthosa
15.07., Apšuciems

Interessants ķērpis - pelēcīgs sausā laikā, taču mitrumā kļūst spilgti zaļš.
Ziņoja/Foto: Vēsma Vijupe

Eirāzijas lūsis
Lynx lynx
27.06., Viļaka

Unikāls kadrs, jo lūši ir uzmanīgi un piesardzīgi dzīvnieki, kas mēdz slēpt pēdas. Aktīvs galvenokārt krēslā un tumsā.
Ziņoja/Foto: Liene Šaicāne

DABAS DATI

Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Labākās vasaras fotogrāfijas

Vērtē dabas fotogrāfs Uģis Piterāns

**Tumšbrūnais zilenītis *Aricia artaxerxes*,
29.06., Pope**
Foto: Sintija Elferte

**Lēcējzirneklis *Aelurillus v-insignitus*, 06.06.,
Ķesterciems-Engure**
Foto: Julita Kluša

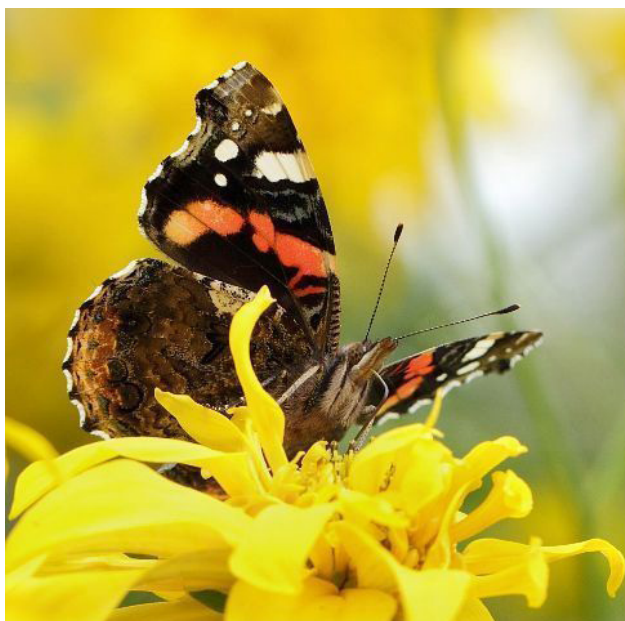
**Jūras krauklis *Phalacrocorax carbo*, 02.08.,
Liepāja**
Foto: Selga Bērziņa

DABAS DATI

Dabasdati.lv pārskats: Vasara 2012

Lielais nātru raibenis *Vanessa atalanta* 25.08.,
Mērsraga nov.

Foto: Sintija Elferte

Brūnais varžkrupis *Pelobates fuscus*, 22.08., Ambeļu pag.
Foto: Imants Suveizda

Trulītis *Calidris minuta*, 19.07., Liepāja

Foto: Sandris Rabkevičs

Dabasdati.lv izveidojušas divas nevalstiskas dabas aizsardzības organizācijas – Latvijas Dabas fonds un Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Mājas lapa tika atklāta 2008. gada 3. decembrī.

Dabasdati.lv ikviens aicināts dalīties savos novērojumos dabā - ziņot par savvaļas augiem un dzīvniekiem. Ja esat nofotografējis interesantu augu vai dzīvnieku, bet nezināt kā to sauc, ievietojiet fotogrāfiju Dabasdati.lv un eksperti palīdzēs noteikt tā sugu.

Dabasdati.lv mērķis ir veicināt Latvijas dabas vērtību apzināšanu un aizsardzību, izglītot sabiedrību un veicināt tās dialogu ar zinātniekiem un dabas aizsardzības speciālistiem.

Latvijas Dabas fonds

tālr.: 67830999

e-pasts: dabasdati@ldf.lv

adrese: Dzirnau iela 73-2 (3. stāvā), Rīga

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē